

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 3. 7. 2024

Správne konanie: 0078/SKO/2024 zo dňa 21. 2. 2024
Predmet: § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.
Účastník konania: C.E.N. s.r.o.
Správny orgán: Rada pre mediálne služby

Dátum: 26. 6. 2024

NÁVRH UZNESENIA:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 a § 110 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) v senáte 2 zloženom z predsedu senátu doc. Mgr. Pavla Izraela, PhD. a členiek senátu Mgr. Andrey Cox a Mgr. Kataríny Začkovej, v súlade so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov, rozhodla, že účastník správneho konania č. 0078/SKO/2024, C.E.N. s.r.o.

porušil

povinnosť ustanovenú v § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

tým,

že na programovej službe TA3 odvysielal dňa 14. 12. 2023 o cca 8:02 hod. program *Ranné správy*, a v rámci neho spravodajský príspevok s názvom „*EK zasiahne proti SR, ak bude treba*“, ktorý obsahoval informácie o možnom zásahu Európskej komisie voči Slovenskej republike kvôli plánovanému zrušeniu Úradu špeciálnej prokuratúry a ďalším úpravám fungovania justičných orgánov a vyjadrenie predstavitel'a opozičnej politickej strany, a to bez toho, aby príspevok obsahoval alebo sprostredkoval vyjadrenie alebo stanovisko vlády Slovenskej republiky alebo vládnej koalície, čím prišlo k nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti spravodajského programu,

za čo mu ukladá

podľa ustanovenia § 134 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z. sankciu – **upozornenie na porušenie zákona.**

Podľa § 135 ods. 5 zákona č. 264/2022 Z. z. „*Uložením sankcie nezaniká povinnosť, za ktorej porušenie sa sankcia uložila.*“

Úloha:

Kancelária Rady vydá písomné vyhotovenie rozhodnutia o uložení sankcie a doručí ho účastníkovi konania.

T: 3. 8. 2024

Z: ReO

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu na preverenie výsledok prešetrenia podnetu.

T: 15. 7. 2024

Z: PgO

* * *

Rada na svojom zasadnutí dňa 21. 2. 2024 prijala uznesenie o začatí správneho konania č. 0078/SKO/2024 voči vysielateľovi C.E.N. s.r.o. vo veci možného porušenia **§ 25 písm. b)** zákona č. 264/2022 Z. z. v súvislosti s tým, že na programovej službe TA3 odvysielal dňa 14. 12. 2023 o cca 8:02 hod. program *Ranné správy*, v ktorom mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajského programu.

Oznámenie o začatí správneho konania bolo účastníkovi konania doručené dňa 12. 3. 2024, na základe čoho sa začalo správne konanie č. 0078/SKO/2024. Účastník konania bol súčasne vyzvaný, aby v lehote najneskôr do 10 dní od doručenia oznámenia v súlade s § 33 ods. 1 a § 34 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní zaslal svoje stanovisko, prípadne navrhol dôkazy a vyjadril sa k podkladom pre rozhodnutie v predmetnom správnom konaní. Súčasne bol účastník konania upozornený, že pokiaľ svoje práva v stanovenej lehote nevyužije, Rada môže rozhodnúť vo veci aj bez jeho stanoviska, pokiaľ uzná, že podklady a dôkazy zhromaždené v správnom konaní sú dostačujúce podľa § 46 správneho

poriadku. Prílohou oznámenia o začatí správneho konania bol záznam vysielania programu *Ranné správy* odvysielaného na programovej službe TA3 dňa 14. 12. 2023 v čase o cca 8:02 hod. a aj prepis/popis skutkového stavu.

Dňa 27. 3. 2024 bolo Rade doručené vyjadrenie účastníka konania k predmetu správneho konania.

Subjektívna 6-mesačná lehota na uloženie sankcie začala v zmysle § 135 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. plynúť dňa 21. 2. 2024 a uplynie dňa 21. 8. 2024. Objektívna 18 - mesačná lehota na uloženie sankcie začala v zmysle § 135 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. plynúť dňa 14. 12. 2023 a uplynie dňa 14. 6. 2025.

* * *

Prepis/popis skutkového stavu

Monitorované vysielanie: Ranné správy
Deň vysielania: 14. 12. 2023
Čas vysielania: cca 8:02 h

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu vysielateľa.

časový kód záznamu o cca:

08:00:00 začiatok záznamu vysielania (*Raňajky*)

Flešky

08:02:08 začiatok programu *Ranné správy*

08:02:22 začiatok namietaného príspevku „EK zasiahne proti SR, ak bude treba“ (trvanie cca 1 min. a 13 s)

Moderátor: „Pokračujeme rozšíreným spravodajstvom. Prajem ešte raz dobré ráno. Európska komisia nebude váhať a zasiahne proti Slovensku akýmkoľvek spôsobom, ak by kroky Ficovej vlády porušovali pravidlá Európskej únie. Rozsah sankcií je široký a dotknúť sa môžu aj eurofondov.“

Redaktor: „Chystané zrušenie elitnej zložky slovenskej prokuratúry a ďalšie úpravy fungovania justičných orgánov sú podľa eurokomisára pre spravodlivosť Reyndersa znepokojujúce a exekutíva únie bude zámery slovenskej vlády analyzovať. Eurokomisár sa zúčastnil na debate, ktorú v Štrasburgu zvolali europoslanci. Dôvodom boli obavy z toho, že plán schválený Ficovou vládou môže oslabiť právny štát v krajine a porušiť právny poriadok Európskej únie.“

Ivan Štefanec (EPP), poslanec Európskeho parlamentu: „Vláda navrhuje zrušiť Úrad špeciálnej prokuratúry, ktorá je kľúčovou inštitúciou v protikorupčnom boji aj v ochrane európskych finančných záujmov.“

Didier Reynders, komisár EK pre spravodlivosť: „Chcel by som vás ubezpečiť o tom, že Európska komisia nebude váhať podniknúť akýkoľvek krok, ktorý bude nevyhnutný pre zabezpečenie rešpektu k právu Európskej únie, vrátane riadnej finančnej správy jej rozpočtu.“

ďalšie príspevky:

- Samit EÚ o podpore Ukrajiny
- Obávajú sa, že zostanú bez záchranky
- Bašternák si môže zachrániť majetok
- A. Puškár je bližšie k prepusteniu
- Daňové súboje samospráv

08:09:47 *Šport*

08:13:38 *Počasie*

Európa dnes a zajtra

08:15:43 *Flešky*

08:16:41 *Raňajky*

08:26:06 *Počasie*

Reklamno-upútavkový blok

08:30:04 *Flešky*

08:31:13 *Ranné správy*

príspevky:

- Samit EÚ o podpore Ukrajiny

- **EK zasiahne proti SR, ak bude treba (identický príspevok ako v čase cca 08:02:22 hod.)**

- SNS žiada zastaviť dotáciu pre Globsec

- Vyšetrovanie J. Bidena

- USA a podpora Izraela

- A. Puškár je bližšie k prepusteniu

- Obávajú sa, že zostanú bez záchranky

08:39:09 *Šport*

08:43:51 *Počasie*

Reklamno-upútavkový blok

08:46:26 *Flešky*

08:47:08 *Raňajky*

08:55:27 *Počasie*

Európa dnes a zajtra

08:57:32 *Bez komentára*

Reklamno-upútavkový blok

09:00:06 *Flešky*

09:01:01 *Ranné správy*

09:01:22 koniec záznamu vysielania

* * *

Podľa § 25 zákona č. 264/2022 Z. z.: „Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

a) zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby,

b) zabezpečiť **objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky**; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

* * *

Ako bolo uvedené vyššie, správne konanie č. 0078/SKO/2024 bolo začaté z dôvodu, že vysielateľ C.E.N. s.r.o. na programovej službe TA3 odvysielal dňa 14. 12. 2023 o cca 8:02 hod. program *Ranné správy*, v ktorom mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajského programu podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

V rámci programu *Ranné správy* odvysielaného dňa 14. 12. 2023 bol o cca 08:02:22 hod. odvysielaný spravodajský príspevok s názvom „**EK zasiahne proti SR, ak bude treba**“, pričom tento názov príspevku bol aj vizuálne zobrazený v titulku. Tento spravodajský príspevok mal trvanie cca 1 minútu a 13 sekúnd. Moderátor v jeho úvode uviedol, že Európska komisia nebude váhať a zasiahne proti Slovensku akýmkoľvek spôsobom, ak by kroky vlády Roberta Fica porušovali pravidlá Európskej únie, pričom rozsah sankcií je široký a dotknúť sa môžu aj eurofondov. Redaktor vystupujúci v príspevku uviedol, že „*chystané zrušenie elitnej zložky slovenskej prokuratúry a ďalšie úpravy fungovania justičných orgánov sú podľa eurokomisára pre spravodlivosť Reyndersa znepokojujúce a exekutíva únie bude*

zámary slovenskej vlády analyzovať“. Redaktor potom uviedol, že eurokomisár sa zúčastnil na debata, ktorú v Štrasburgu zvolali europoslanci, pričom dôvodom boli obavy z toho, že plán schválený Ficovou vládou môže oslabiť právny štát v krajine a porušiť právny poriadok Európskej únie.

Následne bolo v príspevku obsiahnuté krátke vyjadrenie Ivana Štefanca, poslanca Európskeho parlamentu za frakciu EPP, ktorý bol zvolený za Kresťanskodemokratické hnutie, ktorý uviedol: „*Vláda navrhuje zrušiť Úrad špeciálnej prokuratúry, ktorá je kľúčovou inštitúciou v protikorupčnom boji aj v ochrane európskych finančných záujmov.*“

V závere príspevku bolo obsiahnuté vyjadrenie Didiera Reyndersa, komisára Európskej komisie pre spravodlivosť, a to v znení: „*Chcel by som vás ubezpečiť o tom, že Európska komisia nebude váhať podniknúť akýkoľvek krok, ktorý bude nevyhnutný pre zabezpečenie rešpektu k právu Európskej únie, vrátane riadnej finančnej správy jej rozpočtu.*“

Predmetom posudzovania v tomto správnom konaní je otázka, či odvysielaním spravodajského príspevku o možnom zásahu Európskej komisie voči Slovenskej republike kvôli plánovanému zrušeniu Úradu špeciálnej prokuratúry a ďalším úpravám fungovania justičných orgánov, ktorý obsahoval aj vyjadrenie predstaviteľa opozičnej politickej strany, a to bez odvysielania vyjadrenia alebo stanoviska vlády SR alebo vládnej koalície alebo bez poskytnutia priestoru na vyjadrenie predstaviteľovi vlády SR alebo vládnej koalície, prišlo k nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti spravodajského programu.

* * *

Vo svojom vyjadrení k predmetu správneho konania účastník konania uviedol:

„K možnému porušeniu povinnosti vysielateľa vyplývajúcej z ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. vysielateľ uvádza, že má zato, že neporušil svoju zákonnú povinnosť odvysielaním vyššie identifikovaného príspevku (reportáže) v programe Ranné správy dňa 14.12.2023 o cca 8:02 hod.

Podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2002 Z. z. je vysielateľ povinný zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov. Zákon č. 264/2022 Z. z. pojmy objektívnosť a nestrannosť nedefinuje. Tieto pojmy spadajú do kategórie neurčitých pojmov, pričom jedným zo zásadných faktorov pri posudzovaní objektívnosti a nestrannosti programov je vyváženosť informácií, ktoré recipient dostane s tým, že odlišné názory dotknutých subjektov musia byť sprostredkované v primeranom rozsahu.

Verejnosť má v zmysle § 25 zákona č. 264/2022 Z. z. právo na pluralitu informácií, čo vyplýva aj z judikatúry ESLP, ktorý vyslovil názor, že občanom ako pasívnym recipientom informácií musí byť umožnené prijímať rozmanité informácie, aby si spomedzi nich mohli vybrať a vytvoriť si pre danú otázku svoj vlastný názor, pričom práve pluralita myšlienok a informácií je to, čo robí demokratickou spoločnosťou demokratickou (Case of Cetin and others v. Turkey).

Zákon č. 264/2002 Z. z. neukladá vysielateľovi konkrétny spôsob, ktorým má pluralitu názorov v programe zabezpečiť, kto má jednotlivé názory vyslovovať a prezentovať a aké výrazové prostriedky má k zabezpečeniu plurality názorov používať. Rovnako uvedený zákon ani nezakazuje vysielateľovi využívanie konkrétneho spôsobu alebo formy dramaturgického spracovania programu, vrátane názvu reportáže, alebo iného textu, ktorý program sprevádza. Podľa názoru vysielateľa zabezpečenie objektívnosti a nestrannosti spravodajského programu a programu aktuálnej publicistiky je možné dosiahnuť aj iným spôsobom, ako odvysielaním protichodných názorov v rámci jedného programu. Objektívnosť a nestrannosť programu je potrebné posudzovať v každom jednotlivom prípade individuálne, a to v kontexte vysielania programovej služby a najmä špecifik diskutovanej témy.

Podľa názoru vysielateľa, inkriminovaný príspevok (reportáž) vysielaná v programe Ranné správy dňa 14.12.2023 o cca 8:02 hod., nebol z pohľadu obsahu (vrátane nadpisu, názvu) spôsobilý vyvolať skutkový stav porušujúci § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 z. z. Vysielateľ zdôrazňuje, že v čase

vysielania (ale i v súčasnosti) ide o kontinuálne diskutovanú tému vo všetkých médiách i v spoločnosti, a preto každý divák programu bezpochyby v čase jeho vysielania disponoval už takým rozsahom informácií o tejto téme, ktorý mu umožňoval vytvoriť si vlastný názor, ktorý nemohla ovplyvniť jedna reportáž.

Vysielateľ sa téme zrušenia Špeciálnej prokuratúry intenzívne venoval vo vysielaní televíznej programovej služby TA3 aj na svojej stránke www.ta3.com, pričom denne prezentoval aj názory predstaviteľov vládnej koalície a politických strán tvoriacich súčasť vládnej koalície, a to napr.:

- dňa 14.12.2023 bolo odvysielané televíznou programovou službou TA3 vyjadrenie Jána Richtera (Smer-SD), ktorý sa venoval téme zrušenia Špeciálnej prokuratúry;

dôkaz: <https://www.ta3.com/clanok/915538/zrusenie-specialnej-prokuratury-sa-odklada-uviedol-v-ta3-richter-prioritou-je-rozpocet>.

- dňa 14.12.2023 bolo v programe Hlavné správy odvysielané vyjadrenie Roberta Fica k vyjadreniam slovenských europoslancov týkajúcim sa zrušenia Špeciálnej prokuratúry;

dôkaz: <https://www.ta3.com/relacia/915594/hlavne-spravy-zo-14-decembra>;

- dňa 15.12.2023 boli v programe Hlavné správy odvysielané stanoviská (názory) viacerých koalíčných politikov k otázke zrušenia Špeciálnej prokuratúry;

dôkaz: <https://www.ta3.com/relacia/915758/hlavne-spravy-z-15-decembra>;

- dňa 16.12.2023 bolo odvysielané televíznou programovou službou vyjadrenie Petra Pellegriniho (Hlas-SD), ktorý sa taktiež vyjadril k téme zrušenia Špeciálnej prokuratúry;

dôkaz: <https://www.ta3.com/clanok/915836/kdh-zvazuje-kandidata-na-prezidenta-pellegrini-velmi-vazne-rozmysla-o-poste-hlavy-statu>;

- dňa 17.12.2023 bolo odvysielané televíznou programovou službou vyjadrenie Tomáša Tarabu (nominant SNS), ktorý zaujal stanovisko k problematike zrušenia Špeciálnej prokuratúry

dôkaz: <https://www.ta3.com/clanok/915954/taraba-si-mysli-ze-danko-bude-kandidovat-na-prezidenta-progresivci-podporia-korcoka>

Vyššie prezentovaným demonštratívnym výpočtom je preukázané, že vysielateľ sa téme zrušenia Špeciálnej prokuratúry v druhej polovici mesiaca december 2023 venoval denne, pričom táto téma bola predmetom každej diskusie s každým politikom vysielanej televíznou programovou službou TA3. Je možné, že v tom čase išlo o najzásadnejšiu a najdiskutovanejšiu tému vo všetkých médiách i v samotnej občianskej spoločnosti. Vyjadrenia osôb v programe Ranné správy vysielanom dňa 14.12.2023 neboli ojedinelými a z kontextu udalostí vytrhnutými vyjadreniami k náhodnej a jednorazovej téme, ale išlo o stanovisko k celospoločensky diskutovanej otázke. Ani v prípade, pokiaľ by v programe Ranné správy odzneli aj akékoľvek vyjadrenia predstaviteľov vládnej koalície, nedošlo by k zvýšeniu všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a neustrannosti uvedeného programu, keďže každý divák z vysielania televíznej programovej služby TA3 a informácií z iných médií disponoval takým rozsahom údajov o názoroch oboch hlavných táborov k téme zrušenia Špeciálnej prokuratúry, že si o nej mohol vytvoriť vlastný nestranný názor.

Vysielateľ si dovoľuje tiež požiadať Radu, aby pri svojom rozhodovaní zoberala do úvahy i skutočnosť, že televízna programová služba TA3 je „spravodajskou televíziou“, ktorej programová skladba je tvorená len spravodajstvom a publicistikou. Jednotlivé spravodajské a publicistické programy sa vzájomne obsahovo prelínajú, a to najmä pri zásadných témach, akou bolo i zrušenie Špeciálnej prokuratúry. V jednotlivých programoch dával vysielateľ mediálny priestor zástupcom koalície i opozície, a to priebežne podľa kontinuálneho vývoja uvedenej témy, čím zabezpečil všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby a súčasne zabezpečil objektívnosť a neustrannosť jednotlivých spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky.

V merite vecí preto vysielateľ navrhuje, aby s poukazom na skutočnosti uvedené v tomto vyjadrení a predložené dôkazy Rada v súlade s ustanovením § 30 ods. 1 písm. h) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov konanie o uložení pokuty voči vysielateľovi zastavila.“

Na úvod možno konštatovať, že účelom povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. je zabezpečenie možnosti pre recipientov (divákov, poslucháčov), aby si mohli slobodne vytvoriť na predmetnú tému názor na základe pluralitných a rozmanitých, resp. rôznorodých informácií.

Za hlavné kritériá objektivity sa vo všeobecnosti považujú: relevancia, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absencia stránenia.

V predmetnom prípade je potrebné posúdiť, či boli v predmetnom spravodajskom programe dodržané kritériá, resp. požiadavky **vyváženosti a rôznorodosti**.

Odborná literatúra definuje vyváženosť ako „*diskutovaný a složitý pojem, ktorý vychádza z toho, že pri informovaní, **především ve zpravodajství, má být dán prostor oběma stranám** nebo několika relevantním skupinám, různým názorům a závažným tématům, důležitých pro společnost. Vyváženost však **nelze měřit mechanicky.***“ (Osvaldová, B. – Halada, J.: Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace. Praha: Libri, 200, s. 231).

Odborná literatúra k vyváženosti spravodajstva uvádza, že ide o „*ideál předpokládající, že zpravodajství bude poskytovat **stejnou možnost přístupu do výpovědí o událostech všem stranám, názorům a úhlům pohledu, které jsou relevantní ke zpracovávanému tématu události...***“ (Reifová, I.: Slovník mediální komunikace. Praha: Portál, 2004, s. 314).

Povinnosť vysielateľa odvysielat v spravodajstve rôznorodé politické názory na určitú politicky kontroverznú tému, ktorá je predmetom spravodajstva, možno vyvodit' aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí vo veci *Manole a iní v. Moldavsko* (rozhodnutie zo 17. 9. 2009) uviedol, že štát má povinnosť zabezpečiť, aby „*verejnost' mala prostredníctvom televízie a rozhlasu prístup k nestranným a presným informáciám a **ku škále názorov a komentárov, odrážajúcich okrem iného rôznorodosť politických názorov v krajine***“.

Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí vo veci *NIT S.R.L. v. Moldavsko* (rozhodnutie Veľkej komory z 5. 4. 2022) uviedol, že „*ako sa uvádza v odporúčaní Výboru ministrov CM/Rec (2007)2 o pluralite médií a rozmanitosti mediálneho obsahu...*, „*pluralizmus informácií a rozmanitosť mediálneho obsahu nebudú automaticky zaručené znásobením prostriedkov komunikácie ponúkaných verejnosti*“. **Vyžaduje sa zaručenie rozmanitosti celkového obsahu programu, čo najviac odrážajúceho rôznorodosť názorov, s ktorými sa možno stretnúť v spoločnosti, na ktorú sú programy zamerané.**“.

Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Sžo 33/2013 z 3. 6. 2014 účelom ustanovenia o povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov „*...je vytvorenie priestoru pre diskusiu o otázkach, ktoré sú predmetom verejného záujmu, pri súčasnom zamedzení zneužitia vysielacieho času v spravodajských a politicko-publicistických programoch na prezentovanie jednostranne zameraných informácií. Je zrejmé, že **mediálna prezentácia názorov len jednej názorovej skupiny je v demokratickej spoločnosti nežiaducim javom**, čo vyplýva aj z rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva.*“

Z judikatúry súdov však tiež vyplýva, že požiadavky vyváženosti a rôznorodosti nemožno uplatňovať mechanicky a šablónovito, ale uplatnenie týchto požiadaviek sa musí prispôbiť špecifickým okolnostiam konkrétneho prípadu, napr. téme programu alebo typu programu. Najvyšší súd SR vo vyššie citovanom rozsudku sp. zn. 3 Sžo 33/2013 uviedol: „*Pojmy **objektívnosť a nestrannosť** sú pružnými právnymi pojmami, ktoré nie je možné presne právne definovať, **ich obsah sa môže meniť, býva podmienený okolnosťami prípadu**, na ktorý sa aplikuje právna norma. Tieto pojmy nie je možné*

*explicitne definovať pre otvorený okruh prípadov, keďže **jednotlivé informácie a vyjadrenia je nutné vnímať v kontexte ich použitia**, a to aj s prihliadnutím na osoby, ktoré dostanú v konkrétnom príspevku priestor na vyjadrenie.“*

Princípy posudzovania vyváženosti spravodajských programov možno nájsť aj v rozhodnutiach českých súdov, ktoré interpretujú zákonnú požiadavku objektivity a vyváženosti spravodajských programov zakotvenú v českom zákone č. 231/2001 Sb. o provozování rozhlasového a televizního vysílání, a ktoré môžu byť inšpiratívne aj pre interpretáciu podobnej zákonnej úpravy v Slovenskej republike.

Podľa nálezu Ústavného súdu Českej republiky č. k. I. ÚS 4035/14 z 30. 1. 2018 *„Hodnocení relativně neurčitých pojmů objektivity a vyváženosti je přenecháno aplikační praxi, která by měla při jejich vymezení zohledňovat i poznatky relevantních vědních oborů, profesní etiky a podobně. ... **Významným pro vyváženost sdělení je zastoupení jednotlivých zájmů, které se ve sdělení střetávají, podle jejich významu.“***

Vyváženosti spravodajstva sa venoval aj rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky č. k. 7 As 36/2012-24 zo dňa 3. 4. 2012, v ktorom súd uviedol: *„K pojmům zpravodajství a publicistika, jakož i objektivita a vyváženost, se podrobněji vyjádřil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 26. 5. 2010, č. j. 3 As 6/2010 - 71. Vyšel především z žurnalistické doktríny (...), podle níž je úkolem zpravodajství pohotově přinášet věcnou informaci o aktuální události, kdežto účelem publicistických sdělení je informace komentovat a hodnotit, své adresáty pak získávat, přesvědčovat a vybízet. **Smyslem zpravodajství je tedy výlučně veřejnost nezaujatě informovat, teprve cílem publicistiky je veřejné mínění ovlivňovat.** Objektivita je základním požadavkem kladeným na zpravodajství, které se pokouší věcně, nestranně a nemanipulativně oddělit zprávu od komentáře. Ústřední charakteristikou takového postupu je ověřování pravdivosti výpovědi. Pojem objektivita tedy v sobě zahrnuje správnost (přesnost), transparentnost (uvádění pramenů) a věcnost (absence vlastních hodnocení). **Nevyváženost je pak skrytá forma stranickosti, kdy jsou v určité kontroverzní situaci některé názory potlačovány ve prospěch názorů jiných. Zásada vyváženosti tak spočívá v požadavku na rovnoměrné zastoupení politických alternativ, co do rozsahu a úpravy zpravodajství. Důraz na důsledné dodržování zásad objektivit a vyváženosti bude u zpravodajství o poznání větší, než v případě pořadů publicistických.** Minimálně aspekt věcnosti se pak v publicistice z povahy věci neuplatní vůbec. Míra tolerance vůči případným prohrěškům proti zákonem postulovaným zásadám objektivit a vyváženosti bude různá v závislosti na tom, půjde-li o pořad publicistický či o zpravodajskou relaci. (...)*

*Vzhledem k tomu, že **zásada objektivit byla v daném případě porušena v pořadu zpravodajském, lze takové pochybení dle názoru Nejvyššího správního soudu hodnotit jako relativně závažnější, než stalo-li by se tak v pořadu politicko-publicistickém.“***

Vyváženosti spravodajstva sa venoval aj rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky č. k. 7 As 43/2008-100 zo dňa 31. 3. 2009, v ktorom súd uviedol: *„Mají-li být informace objektivní a vyvážené, musí v maximální možné míře odpovídat skutečnosti a **přinášet pohledy všech zúčastněných tak, aby si adresát těchto informací na jejich základě mohl vytvořit o dané problematice vlastní kvalifikovaný názor.“***

Princíp, že v prípadoch kontroverzných politických tém alebo politických sporov by žiadna zo strán politického sporu nemala byť v spravodajskom programe znevýhodnená, možno zo zákonnej požiadavky objektivity, nestrannosti a vyváženosti vyvodit, avšak tento princíp je v niektorých právnych úpravách aj výslovne zakotvený. Napríklad podľa § 31 ods. 3 českého zákona č. 231/2001 Sb. o provozování rozhlasového a televizního vysílání *„Provozovatel vysílání je povinen zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivit a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlídnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě.“*

Pre porovnanie možno uviesť aj **štandardy britského mediálneho regulátora Ofcom** (Vysielací kódex Ofcomu), ktoré sa týkajú „náležitej nestrannosti“ (*due impartiality*) spravodajských programov.¹ Podľa pravidla 5.12 Vysielacieho kódexu Ofcomu „**Pri zaobraní sa záležitosťami závažných politických a priemyselných sporov a závažnými záležitosťami súvisiacimi aktuálnou verejnou politikou musí byť zahrnutá a náležite zohľadnená primerane široká škála významných názorov** [an appropriately wide range of significant views], a to **v každom programe** [in each programme] **alebo v jasne prepojených a včas uvedených programoch** [in clearly linked and timely programmes].“²

Podľa usmernenia 1.63 Vysielacieho kódexu Ofcomu „*Pravidlo 5.12 jasne stanovuje, že ak ide o závažné politické alebo priemyselné spory a závažné otázky týkajúce sa aktuálnej verejnej politiky, potom, po prvé, vhodným spôsobom musí byť do programu zaradená široká škála významných názorov (alebo do jasne prepojených a včas uvedených programov) a po druhé, takýmto názorom sa musí venovať náležitá pozornosť.*“ Podľa usmernenia 1.66 Vysielacieho kódexu Ofcomu „*...ak alternatívne pohľady na tieto otázky nie sú rýchlo dostupné [not readily available], vysielatelia môžu zvážiť použitie jednej alebo viacerých redakčných techník uvedených v bode 1.22.*“, pričom v bode 1.22 sa uvádza: „*Medzi redakčné techniky na zachovanie náležitej nestrannosti by mohli patriť napríklad: - hľadanie alternatívnych pohľadov z rôznych zdrojov; - objektívne a kontextuálne zhrnutie alternatívnych pohľadov, napr. prostredníctvom respondentov vyjadrujúcich alternatívne pohľady; - primerane časté a zreteľné upozorňovanie na to, že vysielateľ hľadal alternatívne pohľady u konkrétnych jednotlivcov alebo organizácií; - a/alebo zabezpečenie, aby názory vyjadrené v spravodajskom príspevku boli kriticky spochybnené moderátormi a reportérmi v rámci programov.*“

Treba však tiež podotknúť, že „náležitá nestrannosť“ (*due impartiality*), ktorá musí byť podľa Vysielacieho kódexu Ofcomu dodržaná v spravodajských programoch, „**neznamená, že každému názoru musí byť venovaný rovnaký časový priestor alebo že každý argument a každý aspekt každého argumentu musí byť zastúpený.**“ Britský regulátor vo svojom usmernení uvádza, že prístup k „náležitej nestrannosti“ sa môže líšiť v závislosti od povahy témy, typu programu a kanálu, pravdepodobného očakávania divákov atď.³

Treba teda zohľadniť aj skutočnosť, že **požiadavka vyváženosti spravodajstva neznamená „mechanickú“ vyváženosť**, v zmysle ktorej by museli dostať úplne rovnaký priestor zástancovia dvoch veľmi vyhranených a protichodných, resp. polaritných názorov, pretože vynucovanie takejto „mechanickej“ vyváženosti by bolo založené na mylnom predpoklade, že „pravda je uprostred“, čo by v konečnom dôsledku mohlo viesť k skresleniu objektívneho obrazu reality alebo k podpore pozícií, ktoré sú v rozpore so všeobecne uznávanými hodnotami (napr. k podpore porušovania ľudských práv, k podpore diktátorských a nedemokratických režimov alebo vojenskej agresie atď.). Snaha niektorých médií o mechanickú vyváženosť, ktorá sa prejavuje takým spôsobom, že sa mechanicky poskytne rovnaký priestor na vyjadrenie dvom veľmi vyhraneným a protichodným pohľadom, pričom sa neprihliada na relevanciu jednotlivých názorov alebo na všeobecne uznávané hodnoty, býva často predmetom kritiky v odbornej literatúre (napr. McNair, B.: Sociologie žurnalistiky. Praha: Portál, 2004. s. 72-73; Remišová, A.: Etika médií. Bratislava: Kalligram, 2010, s. 210).

¹ Vid' 5. časť Vysielacieho kódexu Ofcomu („Náležitá nestrannosť a náležitá presnosť“) dostupná na <https://www.ofcom.org.uk/tv-radio-and-on-demand/broadcast-codes/broadcast-code/section-five-due-impartiality-accuracy>

² „*In dealing with matters of major political and industrial controversy and major matters relating to current public policy an appropriately wide range of significant views must be included and given due weight in each programme or in clearly linked and timely programmes. Views and facts must not be misrepresented.*“

³ Vid' 5. časť Vysielacieho kódexu Ofcomu („Náležitá nestrannosť a náležitá presnosť“) dostupná na <https://www.ofcom.org.uk/tv-radio-and-on-demand/broadcast-codes/broadcast-code/section-five-due-impartiality-accuracy>, s. 5.

Odborná literatúra tiež uvádza: „...bezduché prednesenie argumentov oboch strán je pri snahe o maximalizovanie objektivity nielen neúčinné, ale je aj jej prekážkou. ...je absurdné navrhovať, ako to urobil jeden program BBC, že „by mohol existovať neutrálny postoj k vykorisťovaniu a rasizmu.““ (Boudana, S.: A definition of journalistic objectivity as a performance. Media, Culture & Society 33(3), 2011, s. 394)

Odborná literatúra k problému mechanickej vyváženosti tiež uvádza: „...neustrannosť býva vykládaná a uplatňovaná s odkazom na vytvárení „rovnováhy“ tím, že je poskytnut rovnaký čas opozičným politickým názorom. (...) To v praxi znamená, že pokiaľ novinár použije ako zdroj politika z vládnucej politickej strany, pak je nezbytné citovať také zástupce opozičnej strany, pretože týmto novinár docílí nepredpojatého zpracování tématu. Podobně, pokud se novináři zabývají kontroverzním tématem, je obvyklé citovat alespoň dva protichůdné názory.“ (Wahl-Jorgensen et al., 2017, s. 785). Takový postup je ovšem problematický (...) 1. Strany či názorové skupiny nemají vždy stejnou váhu a navíc na události je možné nahlížet z více než dvou stran. Takový postup v důsledku vytváří zpravodajství plné konfliktů a kontroverzí, a to i v situacích, „které jsou ve skutečnosti konsenzuální, jako například debaty vědců o změnách klimatu (...)“ (Wahl-Jorgensen et al., 2017, s. 785).“ (Křeček J. a kol.: Vyváženost ve vysílání. Praha: Grada, 2022, s. 26 – 27).

Z vyššie uvedených východísk vyplýva, že mechanická vyváženosť pri informovaní o témach týkajúcich sa aktuálnych politických sporov teda nie je žiadúca. Odborná literatúra k tomu uvádza: „Vyloučit je nutno mechanickou aplikaci vyváženosti a počítání konkrétního času věnovaného každé ze zainteresovaných stran, což judikatura přesvědčivě potvrzuje. Podobně na její chápání nahlíží také mediálně-vědný diskurz. Mít v každém zpravodajském či publicistickém pořadu zástupce všech parlamentních stran, přestože k tématu nemají co říci, nedává smysl a je to právě důsledek mechanistického přístupu.“ (Škop, M. – Waschková Císařová, L.: Objektivita a vyváženost v rozhlasovém a televizním vysílání: nepochopený mýtus rovnosti všech hlasů. Právník 5/2023, s. 392).

Odmietnutie mechanickej vyváženosti pri informovaní o témach týkajúcich sa aktuálnych politických sporov možno vyvodíť aj zo znenia formulácie obsiahnutej v § 31 ods. 3 českého zákona č. 231/2001 Sb. o provozování rozhlasového a televizního vysílání, z ktorej vyplýva, že odvysielanie názorov politických strán sa musí robiť „s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě“.

Pri posudzovaní vyváženosti spravodajského programu je potrebné posúdiť aj otázku, či bol v programe daný priestor názorom, ktoré sú vo vzťahu ku konkrétnej téme programu významné a relevantné. Odborná literatúra k rozhodovaniu novinárov o tom, akým názorom alebo pohľadom dajú v spravodajstve priestor, uvádza: „Nestrannost je do značné míry způsob myšlení. Je to způsob myšlení, který: sa snaží hledat fakty a názory relevantné pre konkrétny príbeh, a to bez predsudkov alebo predpojatosti; zhromažďuje fakty a názory, ktoré účastníci príbehu považujú za dôležité a relevantné; zvažuje a posudzuje tieto fakty a názory, aby bez zaujatosti alebo predsudkov dospel k úsudku o tom, **kde leží hlavná os** [ťažisko, hlavná línia] **diskusie a ktoré sú dôležité argumenty na tejto osi**.“ (Marsh, K.: Issues of impartiality in news and current affairs – some practical considerations, s. 219. In: Barkho, L.: From Theory to Practice. How to Assess and Apply Impartiality in News and Current Affairs. Intellect - The University of Chicago Press, 2013)

* * *

Na základe vyššie uvedených všeobecných východísk posudzovania vyváženosti spravodajského programu možno konštatovať, že vyváženosť spravodajstva spočíva aj v požiadavke vyváženého zastúpenia relevantných politických pohľadov, pričom **dôraz na vyvážené zastúpenie** relevantných politických pohľadov **je v prípade spravodajských programov oveľa väčší** ako v prípade programov aktuálnej publicistiky. Možno totiž konštatovať, že spravodajské programy majú pre svoju povahu, z dôvodu, že diváci od spravodajstva spravidla očakávajú objektívne a nestranné informácie a viac sa

na informácie odvysielané v spravodajstve spoliehajú, väčší vplyv na formovanie demokratickej diskusie a verejnej mienky v porovnaní s programami aktuálnej publicistiky.

Z účelu požiadavky vyváženosti možno v špecifických okolnostiach predmetného prípadu vyvodit', že väčší dôraz na vyváženosť spravodajského programu musí byť uplatnený vtedy, keď má téma spravodajského príspevku výraznejší vplyv na formovanie demokratickej diskusie a verejnej mienky, a teda aj na fungovanie štátu. To platí napríklad v prípade, ak je témou spravodajského príspevku závažný politický spor, pretože názory divákov alebo poslucháčov na závažné politické spory sa následne odrážajú aj vo voľbách a formujú fungovanie a podobu celého štátu.

V prípade, ak je témou spravodajského príspevku závažný politický spor, existuje verejný záujem na tom, aby si diváci (a prípadní voliči) mohli urobiť názor na základe pluralitných a rôznorodých informácií odvysielaných v tomto spravodajskom príspevku. To znamená, že by sa z konkrétneho spravodajského príspevku diváci mali dozvedieť o významných a relevantných názoroch oboch alebo všetkých relevantných strán závažného politického sporu. Zároveň, ak je témou spravodajského príspevku závažný politický spor, nemala by v spravodajskom príspevku byť zvýhodnená ani znevýhodnená žiadna strana tohto sporu, a teda v prípade závažného politického sporu medzi vládnu koalíciu a opozíciu by v spravodajskom príspevku mal dostať priestor na vyjadrenie predstaviteľ vládnej koalície aj predstaviteľ opozície. V tejto súvislosti možno poukázať aj na vyššie citované pravidlo 5.12 Vysielacieho kódexu Ofcomu (britského mediálneho regulátora), ktoré má podobný obsah a podľa ktorého *„pri zaobieraní sa záležitosťami závažných politických ... sporov a závažnými záležitosťami súvisiacimi aktuálnou verejnou politikou musí byť zahrnutá a náležite zohľadnená primerane široká škála významných názorov, a to v každom programe alebo v jasne prepojených a včas uvedených programoch.“*

Čo sa týka témy predmetného spravodajského príspevku *„EK zasiahne proti SR, ak bude treba“* možno konštatovať, že **téma možného zásahu, resp. možných sankcií Európskej komisie voči Slovenskej republike** (kvôli krokom vlády, resp. vládnej koalície smerujúcim k zrušeniu Úradu špeciálnej prokuratúry a k úpravám fungovania justičných orgánov), **pričom tento zásah môže mať vážny dopad** (v príspevku sa uvádza, že Európska komisia *„nebude váhať“* a zasiahne proti Slovensku *„akýkoľvek spôsobom“*, resp. že podnikne *„akýkoľvek krok“*, a výslovne sa uvádza: *„Rozsah sankcií je široký a dotknúť sa môžu aj eurofondov.“*), **je témou týkajúcou sa závažného politického sporu, resp. závažnej politickej kontroverzie** medzi opozičnými stranami a vládou SR, resp. stranami vládnej koalície.

V predmetnom spravodajskom príspevku sa uvádza, že eurokomisár pre spravodlivosť Didier Reynders sa zúčastnil na debate, ktorú v Štrasburgu zvolali europoslanci a že dôvodom boli obavy z toho, že *„plán schválený Ficovou vládou môže oslabiť právny štát v krajine a porušiť právny poriadok Európskej únie“*. Následne bolo v príspevku odvysielané vyjadrenie europoslancu Ivana Štefanca, ktorý bol zvolený za opozičné Kresťanskodemokratické hnutie, a ktorý uviedol: *„Vláda navrhuje zrušiť Úrad špeciálnej prokuratúry, ktorá je kľúčovou inštitúciou v protikorupčnom boji aj v ochrane európskych finančných záujmov.“* Z kontextu a z radenia informácií v príspevku bolo zároveň možné vyvodit', že Ivan Štefanec bol jedným z europoslancov, ktorý *„zvolal debatu“*, na ktorej sa zúčastnil aj eurokomisár pre spravodlivosť Didier Reynders, alebo sa tejto debaty zúčastnil.

Vyjadrenie Ivana Štefanca v predmetnom spravodajskom príspevku možno kvalifikovať nielen ako uvedenie faktickej informácie (*„Vláda navrhuje zrušiť Úrad špeciálnej prokuratúry...“*), ale aj ako vyjadrenie hodnotiaceho úsudku, resp. názoru, že vláda navrhuje zrušiť kľúčovú inštitúciu v protikorupčnom boji aj v ochrane európskych finančných záujmov (*„...ktorá je kľúčovou inštitúciou v protikorupčnom boji aj v ochrane európskych finančných záujmov.“*). Z vyjadrenia Ivana Štefanca teda implicitne vyplýva posolstvo, že vláda navrhuje oslabenie protikorupčného boja ako aj oslabenie ochrany európskych finančných záujmov, čo by logicky malo závažný negatívny vplyv na fungovanie Slovenskej republiky.

V zmysle § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. úlohou a kompetenciou Rady v predmetnom správnom konaní nie je posudzovať opodstatnenosť tohto hodnotiaceho úsudku europoslancu Ivana Štefanca. Úlohou Rady v predmetnom správnom konaní je posúdiť, či skutočnosť, že v predmetnom spravodajskom príspevku bolo odvysielané takéto hodnotiace vyjadrenie europoslancu zvoleného za opozičné politické hnutie, vyžadovala aj odvysielanie reakcie, resp. stanoviska vlády SR alebo predstaviteľa vládnej koalície, a to v tom istom spravodajskom príspevku.

Možno konštatovať, že stanovisko, resp. názor vlády SR alebo predstaviteľov vládnej koalície (podobne ako aj názor predstaviteľov opozície v prípade podobne závažného politického sporu alebo politickej kontroverzie) možno považovať za **relevantný resp. významný vo vzťahu k téme príspevku**, ktorým je hrozba sankcií voči Slovenskej republike a hodnotenie návrhu vlády ako snahy o oslabenie protikorupčného boja a oslabenie ochrany európskych finančných záujmov. Možno konštatovať, že názor vlády alebo predstaviteľa vládnej koalície na hrozbu sankcií voči Slovenskej republike, na naznačenú hrozbu krátenia eurofondov, ako aj názor na hodnotenie návrhu vlády zo strany opozičného europoslancu ako snahy o oslabenie protikorupčného boja a oslabenie ochrany európskych finančných záujmov, **je relevantným a významným názorom druhej strany závažného vnútropolitického sporu**. Nejde teda o nedôležitý alebo irelevantný názor irelevantného aktéra. Odvysielanie názoru vlády SR alebo predstaviteľa vládnej koalície v predmetnom spravodajskom príspevku by teda nebolo zbytočným, mechanickým alebo neprimeraným uplatnením požiadavky vyváženej spravodajského programu.

V zmysle vyššie uvedených východísk posudzovania vyváženej spravodajského programu preto možno konštatovať, že **vyjadrenie, resp. stanovisko vlády SR alebo predstaviteľa vládnej koalície malo byť v predmetnom spravodajskom príspevku obsiahnuté, resp. sprostredkované**. Ak nebolo možné zabezpečiť odvysielanie stanoviska vlády SR alebo predstaviteľa vládnej koalície v čase vysielania predmetného spravodajského príspevku, vysielateľ mal zabezpečiť vyváženosť spravodajského príspevku iným spôsobom (použitím inej redakčnej techniky v rámci redakčnej slobody vysielateľa vyplývajúcej z § 16 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z.). Ako jeden z príkladov zabezpečenia vyváženej spravodajského príspevku možno uviesť, že vysielateľ mohol stanovisko vlády SR alebo predstaviteľa vládnej koalície **spostredkovať iným spôsobom** (napr. uvedením stanoviska vlády SR alebo predstaviteľa vládnej koalície, ktoré bolo zverejnené v inom spravodajskom zdroji).

Z ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. vyplýva povinnosť vysielateľa zabezpečiť objektivitu a nestrannosť, a teda aj vyváženosť, v rámci každého spravodajského programu. Podľa § 8 ods. 1 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. program je audiovizuálny komunikát „*tvoriaci svojím obsahom, formou a funkciou uzavretý celok v rámci programovej služby vysielateľa*“. V zmysle § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. je teda potrebné zabezpečiť objektivitu v rámci každého programu, a teda v rámci každého uzavretého celku, a nie iba v rámci celej programovej služby.

Možno však tiež podotknúť, že v praxi sa môže vyskytnúť osobitná situácia, kedy ide o aktuálne informácie o veľmi významnej téme alebo udalosti, kde aktualizčný moment a časový aspekt zohráva významnú úlohu (napr. keď sa takéto veľmi významné udalosti vyvíjajú veľmi rýchlo a nie je možné okamžite získať stanovisko druhej strany), v ktorých je možné zabezpečiť stanovisko druhej strany v inom neskoršom spravodajskom programe, s tým, že divákovi bude oznámené, v ktorom konkrétnom programe bude stanovisko druhej strany neskôr odvysielané. Pri odvysielaní predmetného spravodajského príspevku „*EK zasiahne proti SR, ak bude treba*“ však tieto špeciálne okolnosti nenastali, a preto malo byť stanovisko druhej strany závažného politického sporu obsiahnuté, resp. sprostredkované priamo v tomto spravodajskom príspevku.

Čo sa týka **titulku** predmetného spravodajského príspevku, zo zvukovo-obrazového záznamu predmetného príspevku vyplýva, že plné znenie titulku príspevku znie „*EK zasiahne proti SR, ak bude treba*“. Možno vo všeobecnosti konštatovať, že jedným z účelov titulku spravodajského príspevku je podať základnú a zjednodušenú informáciu o obsahu príspevku, ako aj upútať pozornosť diváka,

a preto by mal byť titulok krátky a jednoduchý, nemožno v ňom s presnosťou zhrnúť celé informačné posolstvo spravodajského príspevku a pripúšťa sa určitá miera zjednodušenia. Predmetný titulok „EK zasiahne proti SR, ak bude treba“ možno považovať za výstižný, pretože nevyjadruje istotu zásahu Európskej komisie voči Slovenskej republike, ale vyjadruje iba hypotetickú, resp. potenciálnu možnosť takéhoto zásahu. Možno teda konštatovať, že titulok predmetného spravodajského príspevku v znení „EK zasiahne proti SR, ak bude treba“ nepredstavuje porušenie zákonnej povinnosti objektivity a nestrannosti spravodajského programu.

K vyjadreniu účastníka konania, že zákon č. 264/2002 Z. z. neukladá vysielateľovi konkrétny spôsob, ktorým má pluralitu názorov v programe zabezpečiť, že zabezpečenie objektivity a nestrannosti spravodajského programu je možné dosiahnuť aj iným spôsobom, ako odvysielaním protichodných názorov v rámci jedného programu a že téma predmetného spravodajského príspevku je kontinuálne diskutovanou témou vo všetkých médiách i v spoločnosti, a preto každý divák programu bezpochyby v čase jeho vysielania disponoval už takým rozsahom informácií o tejto téme, ktorý mu umožňoval vytvoriť si vlastný názor, ktorý nemohla ovplyvniť jedna reportáž, treba uviesť, že takýto výklad povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektivitu a nestrannosť spravodajského programu by umožňoval svojvoľné oslabovanie dodržiavania tejto povinnosti v konkrétnych spravodajských programoch až jej faktické zrušenie, pretože v prípade takéhoto výkladu by vysielateľom stačilo odvolať sa na domnienku, že „*téma predmetného spravodajského príspevku je kontinuálne diskutovanou témou vo všetkých médiách i v spoločnosti, a preto každý divák programu bezpochyby v čase jeho vysielania disponoval už takým rozsahom informácií o tejto téme, ktorý mu umožňoval vytvoriť si vlastný názor*“. Preto nemožno takýto výklad zákonnej povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektivitu a nestrannosť spravodajského programu akceptovať. Z rovnakého dôvodu nemožno akceptovať ani vyjadrenie účastníka konania, že „*ani v prípade, pokiaľ by v programe Ranné správy odzneli aj akékoľvek vyjadrenia predstaviteľov vládnej koalície, nedošlo by k zvýšeniu všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektivnosti a nestrannosti uvedeného programu, keďže každý divák z vysielania televíznej programovej služby TA3 a informácií z iných médií disponoval takým rozsahom údajov o názoroch oboch hlavných táborov k téme zrušenia Špeciálnej prokuratúry, že si o nej mohol vytvoriť vlastný nestranný názor*“.

K vyjadreniu účastníka konania, že vysielateľ sa téme zrušenia Špeciálnej prokuratúry intenzívne venoval vo vysielaní televíznej programovej služby TA3 aj na svojej stránke www.ta3.com, pričom denne prezentoval aj názory predstaviteľov vládnej koalície a politických strán tvoriacich súčasť vládnej koalície (uvádza príklady odvysielania vyjadrení predstaviteľov vládnej koalície k predmetnej téme – a to dvakrát dňa 14.12.2023, vrátane vyjadrenia premiéra Roberta Fica k vyjadreniam slovenských europoslancov týkajúcim sa zrušenia Špeciálnej prokuratúry, dňa 15.12.2023, dňa 16.12.2023 ako aj dňa 17.12.2023), a k vyjadreniu účastníka konania, že vysielateľ sa teda téme zrušenia Špeciálnej prokuratúry v druhej polovici mesiaca december 2023 venoval denne, pričom táto téma bola predmetom každej diskusie s každým politikom vysielanej televíznej programovej služby TA3, treba uviesť, že tieto skutočnosti nezabávajú vysielateľa zákonnej povinnosti zabezpečiť objektivitu a nestrannosť každého spravodajského programu, o to viac, ak je témou spravodajského programu otázka závažného politického sporu.

K vyjadreniu účastníka konania, aby Rada pri svojom rozhodovaní zobrala do úvahy i skutočnosť, že televízna programová služba TA3 je „spravodajskou televíziou“, ktorej programová skladba je tvorená len spravodajstvom a publicistikou, pričom jednotlivé spravodajské a publicistické programy sa vzájomne obsahovo prelínajú, a to najmä pri zásadných témach, akou bolo i zrušenie Špeciálnej prokuratúry a v jednotlivých programoch dával vysielateľ mediálny priestor zástupcom koalície i opozície, a to priebežne podľa kontinuálneho vývoja uvedenej témy, čím zabezpečil všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby a súčasne zabezpečil objektivnosť a nestrannosť jednotlivých spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky, treba uviesť, že v prípade otázok závažného politického sporu existuje verejný záujem na tom, aby boli stanoviská oboch strán tohto sporu obsiahnuté, resp. sprostredkované v jednom spravodajskom programe. Navyše, v prípade predmetného spravodajského príspevku, ktorý trval cca 1 minútu a 13

sekúnd, nemožno akceptovať tézu, že predmetný príspevok bol príliš krátky na to, aby v ňom mohli odznieť stanovisko oboch strán závažného politického sporu (napríklad v rozsahu jednej vety). Argumentovať krátkosťou spravodajského príspevku, do ktorého z jeho povahy nemožno zahrnúť stanoviská všetkých dotknutých strán alebo všetkých strán sporu, by teoreticky bolo možné napríklad pri veľmi krátkych, niekoľkosekundových tzv. flashových správach.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného možno konštatovať, že tým, že predmetný spravodajský príspevok „EK zasiahne proti SR, ak bude treba“ odvysielaný v programe *Ranné správy* na programovej službe TA3 dňa 14. 12. 2023 o cca 8:02 hod., neobsahoval stanovisko druhej strany závažného politického sporu (vlády SR alebo predstaviteľa vládnej koalície), ani neodkazoval na to, že stanovisko tejto druhej strany bude odvysielané neskôr v nejakom konkrétnom spravodajskom programe, vysielateľ – účastník konania C.E.N. s.r.o. – **nezabezpečil objektivnosť a nestrannosť spravodajského programu a porušil § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.**

* * *

K aplikácii ústavného testu proporcionality pri obmedzení slobody prejavu:

K posúdeniu ústavnosti obmedzenia slobody prejavu vysielateľa a k aplikácii ústavného testu proporcionality pri obmedzení slobody prejavu možno uviesť, že sloboda prejavu, zakotvená v čl. 26 Ústavy SR, patrí medzi základné politické práva v právnom poriadku každej demokratickej spoločnosti. Podľa čl. 26 ods. 1 Ústavy SR „*Sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.*“. Podľa čl. 26 ods. 2 Ústavy SR „*Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povoleniu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.*“.

Avšak sloboda prejavu nie je bez hraníc, t. j. nemá absolútny charakter. Ústava SR v čl. 26 ods. 4 ustanovuje možnosť obmedzenia slobody prejavu a práva na vyhľadávanie a šírenie informácií, a to nasledovne: „*Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.*“. V prípade vzájomného konfliktu ústavou garantovaných práv Ústavný súd SR vo svojej doterajšej judikatúre už viackrát zdôraznil, že každý konflikt vo vnútri systému základných práv a slobôd (resp. ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách) treba riešiť prostredníctvom zásady ich spravodlivej rovnováhy (IV. ÚS 362/09, PL. ÚS 22/06, m. m. PL. ÚS 6/04, III. ÚS 34/07).

Všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, kým uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu, či dokonca popretiu iného práva alebo slobody (IV. ÚS 362/09, PL. ÚS 7/96). Z toho vyplýva, že sloboda prejavu je garantovaná len do tej miery, pokiaľ v neprimeranom rozsahu nezasahuje do základných práv a slobôd a právom chránených záujmov iných, prípadne do iných záujmov chránených právnym poriadkom krajiny. V takých prípadoch je nutné hovoriť o jej obmedzení a výnimkách, kedy je potrebné zasiahnuť do slobody prejavu.

Z citovaného ustanovenia Ústavy SR vyplýva, že slobodu prejavu je možné obmedziť na základe kumulatívneho splnenia troch podmienok. Obmedzenie slobody prejavu musí

- vyplývať zo zákona (požiadavka legality),
- sledovať legitímny cieľ (požiadavka legitimacy), ktorý vyplýva z ustanovenia čl. 26 ods. 4 Ústavy SR,
- byť nevyhnutné v demokratickej spoločnosti (požiadavka proporcionality).

Ústava SR za legitímny cieľ obmedzenia slobody prejavu považuje ochranu **práv a slobôd iných**, bezpečnosť štátu, verejného poriadku a ochranu verejného zdravia, mravnosti. Z uvedeného vyplýva, že obmedzenie slobody prejavu je možné z dôvodu ochrany verejného záujmu, ako aj ochrany individuálnych záujmov.

Ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. predstavuje zákonné obmedzenie slobody prejavu.

Vzhľadom na mienkotvorný charakter médií, a to najmä spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky, je nanajvýš oprávnená zákonná požiadavka, aby bolo divákovi, ako pasívnym recipientom informácií, umožnené prijímať objektívne informácie podané nestranným spôsobom, spomedzi ktorých si môžu vybrať a utvoriť si pre danú otázku svoj vlastný názor. Význam zákonnej povinnosti zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť v rámci spravodajského programu a cieľ zákonného obmedzenia slobody prejavu je teda treba vidieť v ochrane verejného záujmu a práva verejnosti byť objektívne informovaný s možnosťou utvoriť si na predmetnú tému alebo kauzu vlastný názor. Podmienka legality a legitimity obmedzenia slobody prejavu je teda naplnená.

Sloboda prejavu a právo na šírenie informácií je zakotvené aj v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru „Každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.“. Legitímne ciele obmedzenia slobody prejavu sú stanovené v čl. 10 ods. 2 Dohovoru, ktorý znie: „Výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa aj povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti alebo verejnej bezpečnosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo **práv iných**, zabráneniu úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.“

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že je legitímne obmedziť slobodu prejavu aj pri zabezpečovaní objektívnosti a nestrannosti spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky. Ako už bolo uvedené vyššie, Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí vo veci *Manole a iní v. Moldavsko* (rozhodnutie zo 17. 9. 2009) uviedol, že skutočné a účinné uplatňovanie slobody prejavu nezávisí len od povinnosti štátu nezasahovať do slobody prejavu, ale môže od neho vyžadovať, aby prijal pozitívne ochranné opatrenia, pričom vzhľadom na význam slobody prejavu „štát musí byť konečným garantom plurality“. V tomto rozhodnutí Európsky súd pre ľudské práva tiež uviedol, že štát má povinnosť zabezpečiť, aby „verejnosť mala prostredníctvom televízie a rozhlasu prístup k nestranným a presným informáciám a ku škále názorov a komentárov, odrážajúcich okrem iného rôznorodosť politických názorov v krajine“. Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí vo veci *NIT S.R.L. v. Moldavsko* (rozhodnutie Veľkej komory z 5. 4. 2022) uviedol, že „ako sa uvádza v odporúčaní Výboru ministrov CM/Rec (2007)2 o pluralite médií a rozmanitosti mediálneho obsahu...“, „pluralizmus informácií a rozmanitosť mediálneho obsahu nebudú automaticky zaručené znásobením prostriedkov komunikácie ponúkaných verejnosti“. Vyžaduje sa zaručenie rozmanitosti celkového obsahu programu, čo najviac odrážajúceho rôznorodosť názorov, s ktorými sa možno stretnúť v spoločnosti, na ktorú sú programy zamerané.“

Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí vo veci *NIT S.R.L. v. Moldavsko* uviedol, že účelom sankcie uloženej vysielateľovi bola „potreba zachovať prístup verejnosti k nestrannému, dôveryhodnému a rozmanitému politickému prejavu prostredníctvom televízných spravodajských programov“, pričom „cieľ zásahu v tomto prípade bol legitímny podľa tretej vety článku 10 ods. 1“ Dohovoru a zásah tiež „zodpovedal legitímnemu cieľu ochrany „práv iných“, na ktorý odkazuje druhý odsek článku 10“ Dohovoru. Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí vo veci *ATV Zrt v. Maďarsko* (rozhodnutie z 28. 4. 2020) uviedol, že opatrenie obmedzujúce slobodu prejavu vysielateľa „bolo určené na zabezpečenie práva publika na vyvážené a nezaujaté informovanie o veciach verejného záujmu v spravodajských

programoch, a teda sledovalo cieľ „ochrany práv iných““. Európsky súd pre ľudské práva taktiež v rozhodnutí vo veci *Animal Defenders International v. Spojené kráľovstvo* (rozhodnutie Veľkej komory z 22. 4. 2013) uviedol, že obmedzenie slobody prejavu s cieľom zachovania neustrannosti vysielania o veciach verejného záujmu „zodpovedá legitímnemu cieľu ochrany „práv iných“, na ktorý odkazuje druhý odsek článku 10“ Dohovoru.

Požiadavku proporcionality je potrebné zohľadniť pri výklade a aplikácii konkrétnych zákonných ustanovení v konkrétnom prípade a pri rozhodovaní, či existujúci skutkový stav možno subsumovať pod konkrétne zákonné ustanovenie, a taktiež pri ukladaní sankcie. V súlade s požiadavkou proporcionality je teda potrebné ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. a ďalšie ustanovenia zákona vykladať takým spôsobom, aby to bolo v súlade s ústavným právom na slobodu prejavu a ústavnými podmienkami jeho obmedzenia.

V tomto konkrétnom prípade je sloboda prejavu obmedzená v dôsledku vyvedenia administratívnoprávnej zodpovednosti za porušenie povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektivnosť a neustrannosť spravodajského programu, sledujúc legitímny cieľ - ochranu práva verejnosti byť objektivne a neustranne informovaný o veciach verejného záujmu a o spoločensky relevantných témach.

Zohľadniac celkové spracovanie a obsah predmetného programu a skutočnosť, že povinnosť odvysielania stanoviska oboch strán závažného politického sporu v predmetnom spravodajskom príspevku nepredstavuje neprímeraný zásah do tvorby a vysielania spravodajstva, a vzhľadom na povahu sankcie, ktorou je upozornenie na porušenie zákona a ktoré nemá ekonomický dopad na účastníka konania, je zásah do slobody prejavu účastníka konania proporcionálny a ústavne prípustný. Sankcia za porušenie ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. – upozornenie na porušenie zákona – je preto obmedzením práva vysielateľa na slobodu prejavu a šírenie informácií, ktoré je z ústavného hľadiska proporcionálne a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na ochranu práv a slobôd iných a ochranu verejného poriadku.

* * *

U právnických osôb sa zodpovednosť za správne delikty zakladá zásadne bez ohľadu na zavinenie (objektívna zodpovednosť pre správny delikt). Táto zásada platí aj v prípade zákona č. 264/2022 Z. z. ako aj zákona č. 71/1967 Zb., ktoré nevyžadujú pri preukázaní, či došlo k správne deliktu dokazovať zavinenie, alebo dokonca úmyselné konanie. Podstatné je iba to, či k porušeniu zákona objektívne došlo, alebo nie. Tomu, že sa v tomto prípade nielenže nedokazuje zavinenie, ale ani sa nerozlišuje medzi zavinením úmyselným alebo nedbanlivostným, svedčí aj skutočnosť, že ani jeden z cit. zákonov neobsahuje tzv. liberačné dôvody, ktoré by umožnili zbaviť sa zodpovednosti za správny delikt. Okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu zákona, môžu byť zohľadnené pri ukladaní druhu sankcie, ale nie sú dôvodom na zastavenie správneho konania.

* * *

ZÁVER:

S poukazom na uvedené skutočnosti, Kancelária Rady pripravila vyššie uvedený návrh uznesenia.